

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:	
Éves átvéve	10 kor.
Hegyedévre	4 "
Külföldi kifizetésre:	
Éves átvéve	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán küldve:	
Éves átvéve	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és a hónap utáni napok kivételével.

Hozzárendelés és kiadónál: Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszatérít vagy megvásárolja nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a kiadónálban intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 3

Mit obstruálnak?

Még az 1790—91-iki országgyűlésen kezdődött az az obstrukció, mely most is folyik. Akkor mondta ki az országgyűlés, hogy »Magyarország független ország, semmi más nép vagy országnak alárendelve nem lévén, saját törvényei és szokásai szerint kormányzandó.« Akkor mondták ki, hogy patens többé nem érvényes, adó, ujonczozás, törvényhozás országgyűlés nélkül nem fogantatható.

Választottak a rendek egy bizottságot, mely előkészítse a következő országgyűlés tárgyalását és körvonalazza a gravameneket és szükséges reformokat.

A bizottság el is készült, de munkálata valahol az udvari kancellária főkjába szorult. Aztán jöttek a napoleoni háborúk és Campoformio, Luneville, Pozsony és a bécsi béke nemcsak tartományokat, 30 millió forintunkat, 200.000 katonánkat, tömérdek gabnane-műnket nyelt el, de 1811-ben a pénzünk 1/4-ét s összes reformterveinket is elvitte.

1812 után jött a reakció. Patens, patens után egész 1830-ig. Itt volt alkalom előszedni a reformokat, de a jó kormánypárt elodázta. Ugyanigy tett 40-ben és 47-ben is, míg végre 1848 márcz. 15-én a pesti ifjuság szedte 12 pontba az 1791-ben abba maradt nemzeti kívánságokat és karddal írta fel a nemzet a világtörténet lapjára, hogy a kívánsá-

gok szívéből eredtek és szíve vérért is oda adja érte.

Allítólag most is patens ellen küzdenek, a mely a katonaság szaporítását kívánja és a 12 pont legszebbikéért, hogy fiainkat hozzák vissza, az idegen katonákat pedig vigyék el tőlünk.

De hát ha igazán ilyen nagy dolgokért küzdenek, akkor miért használnak oly kicsinyes eszközöket?

Naponkénti szószátyárság, hecz az utcán, mely betört orrokat eredményez, személyi hajsza Apponyi ellen, stb. Ez egy nemzet harci módja a sarkalatos alkotmányi tételekért?

Gunyolják Apponyit és gyanúsítják, hogy a vidéki küldötségeket fogadja és szól hozzájuk. Hát a nép nem számít? Gyanús az, aki ki nem kergeti őket és gunyt kap a nép képviselőitől az, aki komolyan szól hozzájuk?

Valóban az egész parlamenti veszekedésben csak Apponyi viseli férfias komolysággal magát. A pártok itt is ott is tul-lónek a czélon.

Nemzeti közvéleményből kell kinőni az obstrukciónak, így van eredménye, de egy obstrukciót utólag nyomni a közvéleményre nem igen lehet.

Meg kell lelteni a modus vivendit, s itt mind a Széll lelkiismerete, mind az ellenzék komolyságának közre kell működni. Széll találjon kellő kompenzációt az új terhekért az ellenzék pedig a kézzel fogható hasznot tegye elé a délibáb csalóka játékanak.

Forradalomba nem fog menni az ország, e nélkül pedig vagy alkotmányunk sérelmével az ex-lex, vagy teljesen ingyen

leszerelés következik az obstrukciónak. Mindkettőt ismerjük, egyiket sem kívánjuk.

Ha másképp nem megy, készítse el Széll az Apponyi utját. Ő bukják szerencsétlen katonai javaslataival Apponyi pedig kezdje el a nyugodt, öntudatos, biztos magyar belpolitika vezetését ehhez szükséges pozícióban.

Ha ez lesz az obstrukció gyümölcse, akkor nem drága.

P—y.

Kaas Ivor nyilatkozata.

Ismeretes az az interpelláció, amelyben báró Kaas Ivor azzal vádolta Bokányi Dezsőt, a nemzetközi szociáldemokrata párt egyik vezetőjét, hogy ő a budapesti államrendőrségnek havi 150 forinttal fizetett kémé. Vádjában egy nagyváradai származású újságírónak Ballière Sándornak elbeszélésére hivatkozott, aki állítólag látta is Bokányi nyugtáját Rudnay főkapitánynál.

A nemzetközi szociáldemokrata pártot, illetve Bokányi Dezsőt ért támadások fejleményei ismeretesek. A szociáldemokrata párt az elmúlt vasárnap tiltakozó gyűlést tartott. Erre báró Kaas Ivor tegnap felelt »Nyilatkozat« cím alatt megjelent röpfüzetben. A nyilatkozatban ismerteti az ügyet, annak előzményeit. Majd leközli az interpellációjában hivatkozott Ballière Sándornak elbeszélését, amelynek Ballière sajátkezű írásában és aláírásával ezenkívül két országgyűlési képviselő és Kaas által előttemezett eredetije Kaas kezei között van. Ballière szószerint leközölt elbeszélése körül érvényesen leírja a Bánffy Dezsőnél majd Rudnay főkapitánynál tett látogatását és

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Ha a tűz kialszik.

Írta: Hantke Emil.

Irmuska egyedül van a szobában. Az esteli félhomályban a mint ott ül az ablaknál ölébe ejtve a nyitott könyvet melyből olvasni akart, a merengés angyalának lehetne gondolni, kiknek édes arca körül a kályhában pattogó hasábok kisugárzó fénye vonja a gloriát.

Fejét félkönyökére támasztva egy kis asztalkán nyugtatja és látszik, hogy valami igen nagy dologon gondolkodhatik, mert folyton egy helyre irányítja tekintetét. És nagyon el lehet merülni, mert még azt sem veszi észre, hogy az ajtón kopogtatnak. Csak mikor már a kopogás kezd követelődzőbb lenni akkor eszmél fel és szinte megrezzenve ejti ki:

— Szabad!

Az ajtón benyit Bandi és egész megsokkoltan mondja:

— Csókolom a kezeit!

De eleinte nem lát senkit, hát így folytatja:

— Nál Hát ki mondta azt, hogy lehet, mikor nincs benn senki sem?

— Hát én senki se vagyok? szólalt meg Irmuska.

— Hja vagy maga itt van? Akkor tudja meg, hogy maga meg több mindenkinél is. De miért ül ilyen sötétben? Nem is látom merre van, pedig szeretném a kis kacsóit, ha megengedi...

— Mondtam már hányszor, hogy még nem. Hanem vesse le a kabátját és menjen oda a kályha elé. Aztán oda megyek én is, és akkor oda nyujtom kezeimet megszorítani.

— Micsoda kegyetlen jószág. Na itt vagyok. Így ni. Adja ide puha kis kacsóit és hadd mondjam el elméletileg, hogy csókolom a kezeit.

— Hozta Isten! Es most foglaljon helyet. Várjon! Hozza ide azt a széket és így a kályha előtt szépen leülünk. A három lépés távolságra vigyázzon.

— Hisz még akkor is nagyon meleg lesz. Jobb lesz ha szölok Esztinek, hogy haza be a lámpást. Hszén Irmuska így nem látunk semmit. Mit képzél már egész este van... Meg meleg is van, meg... különben hogy érzi magát? Igen! Tetszik az a regény a mit hoztam. Ugy-e jó?

— Nagyon jó. Eppen most is azt olvastam, míg maga nem jött. Mit csinált különben, — ha nem lesz kérdésem tola-kodó — tegnap este?

— Tegnap este? Hja igen. Egy kis összebészélés volt és elmentünk sörözni. De nem maradtunk ki soká...

Tudom. Ha reggelig nem maradnak ki akkor még egész jókor mennek haza. Más maguk így szoktak.

— Ugyan Irmuska! Látja engem már tehetne kivételnek. Tudja, egy idő óta sehogysem érzem magam. Nincs kedvem semmihez. Máskor tudja ha kimaradtunk aztán hallottam a cigányzenét, hát nem kellett több. A hivatalban — nem hogy dicsérjem magam — de szorgalmasan dolgoztam... aztán meg, akármiféle terv jött elő, én kész voltam mindenbe belemenni. Most meg! Azt mondják a barátaim, hogy kiálthatatlanul megváltoztam.

— Nosát mondja meg nekik, hogy hazudoznak!

— Hát nem úgy van?

— Nem hát.

— Hja Irmuska, de maga még csak pár hónapja ismer, hogy milyen voltam addig fogalma sincs róla... Szóval valami bajom van.

— Es nem érzi hogy bol?

— Nem, mert még nem figyeltem meg jól a tüneteket. Ugy kezdődik, hogy elgondolkozom és akkor egy kép jelenik meg előttem és a képből élesen kivál egy barna kis lány. Rendesen mosolyog és az a mosoly oly jól illik ahhoz a kedves arcához. Hamiskás szemek tűze csak úgy szórja fényét és én nézem, nézem és... mindig nézem.

— Ugy a levegőben?

azt, miképpen tudta meg Balliére, hogy Bokányi Dezső is azok közt van, akikről Rudnay azt állította, hogy az illetők a rendőrségnek rendes fizetéssel alkalmazott politikai detektívjei. Az ismertetés kapcsán Rudnay tagadásával szemben Kaas azt bizonyítja, hogy a budapesti rendőrségnél van politikai kémiszolgálat rendszeresítve és visszautasítja Bokányinak a korbáccsal való fenyegetését, mint politikai meggyőződésében és képviselői kötelessége teljesítésében való megfélemlítést.

A katonai javaslatok ellen.

Csanádmegye *battonyai* választókerületének 150 tagu küldöttsége tegnap délelőtt hozta fel a katonai javaslatok ellen szóló feliratát a képviselőházhoz. A deputációt *Vertán Elek* a battonyai függetlenségi párt elnöke vezette. A deputáció fogadtatására a keleti pályaudvaron dr. *Justh Gyula*, *Bakonyi Samu* és *Hellebronth Géza* orsz. képviselők jelentek meg az egyetemi ifjúság kiküldött tagjaival. Ezután hosszu menetben megindultak a képviselőházhoz, ahol *Vertán Elek* lendületes beszéd kíséretében átadta Apponyinak a kerület tiltakozó feliratát a katonai javaslat ellen.

Gróf *Apponyi Albert* kijelentette, hogy a kérvényt alkotmányos kötelességéhez hiven be fogja nyújtani a képviselőházhoz. A küldöttség tagjai gróf Apponyi éltetésével oszlottak szét a képviselőházban.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 8.

A függetlenségi párt tegnap este elhatározta, hogy *Zboray Miklós* néppárti képviselő által említett 5 milliós tételt, melyet a hadmentességi alpnál ismeretlen célra felhasználának, a mai ülésen szóvá teszi és kérdést intéznek napirend előtt a honvédelmi miniszterhez, vajjon a tétel mire fordított.

Tallán Béla elnököl. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

A hadmentességi alap.

Rátkay László napirend előtt szóvá teszi Gromon Dezsőnek közbeszólásait, melyet a Zboray beszéde alatt tett. Azt mondotta Gromon, mikor a hadmentességi alap helytelen kezeléséről beszélt, hogy: Az okmányokat tessék megnézni és ne gyanúsítani. Tiltakozik a hang ellen. Tiltakozik a magán becsületnek a képviselői ellenőrzési joggal való összezavarása ellen. Gromonnak kötelessége felvilágosítással szolgálni, ha egy képviselő tőle felvilágosítást követel.

Szűllő Géza: Szintén ez ügyben szól. Kötelességünk ezt a kérdést megvilágítani, mivel az államtitkár gyanúsítással illette Zborayt. Kéri a Házat a honvédelmi minisztert utasítani, hogy az általa kezelt alapokról terjesszen be jelentést a számadási bizottsághoz, s hogy szabályozzák az alapok ellenőrzési módját. (Helyeslés.)

Gromon Dezső: Egész halom akta kell a részletes számadáshoz. Ami a katonai becsületet illeti, az a meggyőződésem, hogy a kaszinói tagnak mindentűt egyforma becsülete van. Különböztetést hajlandó vagyok a részletes felvilágosítást is megadni, ha a Ház az aktákat idehozhatja.

Zboray Miklós: Különösen azért szólaltam fel, mert különösnek találtam, hogy egy 5 koronás tétel után egyszerre öt millió koronás lett a kiadás.

Szűllő Géza: Szavai félremagyarázása címén reflektál az államtitkár felszólalására.

Rakovszky István: Az államtitkárnak tegnapi kijelentése egyenes terrorizálása volt az ellenzéknek. Különböztetést igenis politikai tekintetben gyanusnak tartom a hadi alap 5 millió kiadás tételét. Ennek folytán kérek azokra az egyéb kiadási tételekre nézve határozott felvilágosítást.

Gromon Dezső: Huszonöt évi nyilvános működésem alatt személyemben senki sem gyanakodott. Ha személyemben éreztem volna magamat sértve, tudtam volna a módját, hogy szerezzek elégtételt. (Nagy zaj.)

Felkiáltások balról: Mi van az öt millióval? (Nagy zaj, elnök csendet kér.) Az államtitkárnak csak tudni kell felvilágosítást adni.

Gabányi Miklós: Hisz már husz esztendeje államtitkár. (Óriási zaj.)

Elnök: Figyelmezteti Gabányit, hogy rendretasítja. (Folytonos közbeszólások.)

Gromon Dezső: Ha a t. Ház elrendeli az okmányok beterjesztését, a felvilágosítást megadom.

Ezután áttérnek a napirendre.

Nemzetiségi szónok.

Weszelowszky Ferencz: A katonai javaslatokat a háboru kérdésével kapcsolatban tárgyalja. Fejtegeti a háboru indító okait s különösen a jelenkorból meríti érveit. Sokan azt mondják, hogy a mostani fegyveres állapotnak okai főleg a dynasztikus érdekekben találhatók fel. Szónok azonban főleg a népfajoknak a kiirtásáig terjedő gyűlöletében és a társadalmi osztályok fékezetlen harcában találja az okot. Ehhez járul az államok gyarmatosítási törekvése.

A világhódító hatalmaknak nagy haderejük van, de ez azoknak az államoknak létfeltételét képezi. Így van ez Angliában, valamint Franciaországban. Németországot a revanche eszme kényszeríti a nagy hadilét-számra. Ausztria-Magyarország vérendszert bírálja. Elviselhetetlennek találja az eddigi katonai terheket. Behatóan foglalkozik a néphadsereggel s áttér a politikai nemzet jogaira.

Ballagi Géza: Ez az ő témája.

Weszelowszky Ferencz: Tagadja, hogy a hazaszeretetet a periferiákon csak a politikai hivatalnokok képviselnék. Szól a kivándorlás okairól. Nem szavazza meg a katonai javaslatokat.

Szünet után *Csernoch* és *Ráth* beszéltek még a javaslatok ellen.

Az olaszii plébánia-templom építése.

— A szepítő és közlekedési szakbizottság ülése. —

A nagyváradi olaszii róm. kath. plébánia-templom újjáépítése, Isten dicsőségére és a hívek örömére, a közel jövőben megvalósul.

A kultuszminiszter már jóváhagyta a terveket s ifj. *Rimanóczy Kálmán* építésszel megkötötte a templom építésére a szerződést.

A tervek szerint a régi torony megmarad, csupán át lesz csinosabban dolgozva, a templom azonban 3 méterrel szélesebb és némileg hosszabb, szóval nagyobb lesz, mint a melyet lebontottak.

Még a városi tanács engedélye hiányzik az építésre s ennek megadása után ifj. *Rimanóczy Kálmán* azonnal hozzá kezd az építéshez, hogy még ez évben tető alá kerüljön s a jövő nyáron felszentelhető legyen a diszes új templom.

Az építkezési engedély iránt a püspökségi uradalom nevében beadott kérelmet már tárgyalta a mult szerdán a városi tanács, azonban különböző okokból nem adta meg az épít-

— Ugy! Mert tudja lelki szemeimmel magam elé tudom varázsolni... Hát mondja, nem beteges állapot ez?

— Aztán mondja, étvágya van?

— Félannyit sem eszem mint máskor. Hisz tudhatja, mikor itt vagyok oszonnán, mennyi kínálásnak kell kitenni magamat.

— Igen, mert affektál... Lássa... én is ilyen formán kezdem magam érezni... Na csak vigyázzon, a három lépést tartsa be...

— Hát maga is úgy érzi magát. Hisz akkor maga is...

— Mit én is?...

— Ugy, hogy maga is... ejnye, hisz tudja...

— Nem tudom!

— Nem?

— Es mégis érzi?

— Eppen ez az. Erzem és nem tudom mi az.

— Na látja, én tudom!

— Igen? Na mondja meg!

— Egy föltétel alatt. Egy lépést üssünk le a távolságból.

— Csak maga üssön, de most mondja azonnal.

— Hát tudja édes Irmuska, maga is szerelmes...

— Es maga is az?

— Igen... és most az összes lépéseket leütöm a távolságból, mert...

— De Bandi, Bandi... ne egyszerre mindjárt az arczomon... Elégedjek meg a kezemmel.

— De Irmus édes, hisz én magát szeretem, még pedig nagyon, igazán. Engedje legalább, hogy azt a drága selymes haját csókoljam meg.

— Bandi ur jegyezze meg, hogy sokat kíván. De hogy lássa, milyen jó szívem van, megengedem, de csak úgy, ha megígéri, hogy csak azt fogja.

— Igérem.

— Na adja ide a kezét és most gyorsan... Ejnye maga Bandi... na hallja... szegyelje magát... ezután nem hiszek magának...

— De czukros Irmuska, én is szeretem, maga is szeret, hát akkor...

— Na csak keljen fel, ne térdepeljen itt nekem...

— Felkelek, de csak úgy, ha megígéri, hogy nem haragszik.

— En haragudjak? hát miért?

— Persze hogy miért! Hiszen... oh Irmuska...

— Oh Bandi...

— Nagyon szeretem...

— No látja, és mégis csak most a 6-dik hétbe tudunk ennyire jutni.

— De drága, édes angyal, ha...

— Na ugyis tudom, félt úgy-e? Gyáva férfi...

— Oh maga hőslékü nő...

— Jaj! jönnek! Nem hallja! Istenem milyen is maga. A tűz is kialudt, a lámpa sinces még bent... Szit Isten!

— Hamar szóljon Esztinek, hogy hozza a lámpát, én addig igazítom a tüzet...

— Na csak egy-kettő! Eszti! Eszti! Hát miért nem hozta be a lámpát... Csókolak édeseim...

— Szervusz Irmuskám. Micsoda zavar?!

— Csókolom a kezét!

— Ni Bandi, hát maga itt van? Aztán mit csinál ott a kályhánál? Ugyan csak van jó dolga!

— Jaj kedves Ilonka nagysám, ez remek eset. Mesés egyszerűen. Tudja kopogtatok és nem kapok választ... egy pár percczel előbb érkeztem én is... és nem kaptam választ. Benyitok, hát nincs bent senki... igen, mert sötét volt. Azután pihegést hallok... rögtön megismertem a rythmikus pihegésből, hogy ez Irmuska... igen az Ilonka nagysám huga. Egy gondolat villant át agyamon... Mit csináljak... Ilyenre még nem tudtam esetet. Egy szendergő szép leány... na tetszik tudni... ha kimegyek, zajt csinállok és felébred... ezt nem akartam... ahá! mondom, majd felszítom úgy a tüzet, hogy annak a lángja az arczára essék...

— Es úgy ébredjen fel. Na megható egy figyelem. De ki is izdadt benne, látszik...

— Igen, mert előbb felébredt, hisz tetszik látni, hogy a tűz még most sem lobog...

kezésre az engedélyt, hanem véleményét kér előbb a szepítő és közlekedési szakbizottságtól

Tegnap délután a városházán, majd a helyszínen tárgyalta a tervet s külön választotta a templom építését a tér és a kerítés rendezésétől.

Komlóssy József tanácsnok elnököl s jelen voltak: dr. Hoványi Géza, Stark Gyula, dr. Baróthy Akos, Dús László, Kőszeghy József, Ragány János, Mezey Mihály, Guttmann József és ifj. Rimanóczy Kálmán.

Az ülés megkezdése után ifj. Rimanóczy Kálmán építész terjesztette elő a terveket. A templom megmarad a régi helyén, csupán 3 méterrel szélesebb lesz, a régi torony újból kiképezve lesz beillesztve a tervbe, de két oldalt 2 kisebb torony emelkedik mellette a homlokzaton.

Ragány János ellenzi az építési engedély megadását, mert jobban szeretné, hogy egy teljesen új templom és torony építtetnék Sal Ferencz utcában, homlokzattal a Fő-utczára. Az új toronyért a régi templom egész területét megnyerné a püspökség. Hiszi, hogy Nagyvárad leendő új püspöke meghozná a teljesen új templomra az áldozatot s ezért késleltetni szeretné az építés megkezdését. Csúpan az vezeti, hogy minden tekintetben impozáns templomot ohajt.

Kőszeghy József főmérnök kivihetetlennek tartja a Ragány kívánságát, mert az utca szűk. Hanem azt ajánlja, hogy a kerítést a templom előtt hozzák ki az utcavonalba, a kórház kerítéséig, így parkirozott tér keletkeznék a templom bejáratánál. A szobrot pedig helyezték el a mostani helyéről, hátrább pár méterrel, a sétány elejére. Ez által szépészeti tekintetből igen sokat nyer a templom; tértársa emelkedik. Szép lesz a hosszú homlokzat a Fő-utczára. Az ilyen megoldás csak előnyére válnék a templomnak.

Ezután a helyszínen tárgyalta a kérdést a bizottság s kimondta, hogy a templom építésére az engedély megadását javasolja a tanácsnak; a tér és kerítés rendezését tanulmányozza a főmérnök s a templom építése után határozanak a kérdésben. A szobor hátrább-helyezését pedig ohajtja a bizottság.

A templom építése tárgyában a jövő szerdán határoz a városi tanács.

TAJEKOZTATO.

Apr. 5. Közlegelő birtokosok közgyűlése d. e. 9 órakor a régi városházán.
 April 5. A tisztviselők Otthonának közgyűlése d. u. 4 órakor.
 Apr. 18. Kath. Szabad Liceum zárónappelye.

— L-gyen nyugodt, hogy arra nem ébredtem volna fel. Hallottam a kapu ajtót nyitni és mindjárt gondoltam, hogy ti jöttök haza.

— Es ugy látszik — szólalt meg az Ilonka — hogy a legrosszabbkor.

— Hát annyiban, hogy várhatunk volna a hazajövessel addig, míg... a tűz fellobog.

— Ilonka! Ugy-e nem akar ez célzás lenni?

— Ni kis hamis, hát így árulod el magad? ... Hát így szend regtél?

— Na Bendi, hát most csak valljunk be mindent...

— D. Ilonka, hisz én álmodtam...

— Persze, hogy azt... eleinte álom az egész, és úgy jött rá, hogy szépen valóra válik. Na jöjjön Imre, tegyük magunkat otthoniassá.

Nemsokára előkerülnek. A szobában néma esend. Imrus az asztal előtt ül, Bendi távol tőle a diván sarkán és az óralánczán bujtatja keresztül az ujjait.

— Na de megnémultak ezek!

— Hát Ilonka nem ismeri ezeket a korszakokat? Az első mikor mind a két fél nagyon beszédes. A második, mikor a férfi már hallgat és a harmadik, mikor már egyik sem szól egy szót sem... Es ha vissza tud emlékezni...

— Igen, még tudok... ez a korszak a legboldogabb.

UJDONSAGOK.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ismerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hisszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Bihar megye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katholikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb fővárosi eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjesztetni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
 Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — — 6 »

* A vízvezeték kibővítése. A nagyváradi vízmű létesítése alkalmából csak fél munkát végzett a város. A vízvezeték áldását nem terjesztette ki az egész város lakosságára, hanem a távolabb eső utcákat kihagyta a csőhálózatból. A törvényhatóság elhatározta újabb, hogy a város összes utcáira bevezeti a vízvezetékét. A vízvezetési bizottság tegnap tárgyalta a kérdést. Összesen 18232 méter csőhálózat szükséges s ennek költsége 140 000 koronába kerülne. A bizottság javasolja a kibővítést s e célra vegyen fel a város 150 000 korona kölcsönt s felhatalmazást kér, hogy a kibővítést eszközölhesse a bizottság. A költségek fedezésére fog szolgálni a 3% vízvezetési díj, amelyet a mostani 1% helyett fizetnek azok a háztulajdonosok, ahol most rakják le a vízvezetési csőhálózatot.

* Az igazságügy köréből. Az igazságügy-miniszter Pest Károly tenkei kir. járásbíróvá dijnokot a belényesi járásbíróshoz irnokká nevezte ki és Cherven János belényesi járásbíróvági segédlet-könyvvezetőt az élesdi járásbíróshoz, Horecsny Ferencz billédi járásbíróvági irnokot a belényesi járásbíróshoz helyezte át.

* Jogi szigorlat. Fapp János hírlapíró kollégánk, a »Nagyváradi Ujság« felelős szerkesztője tegnap tette le kitűnő sikerrel a második jogtudományi szigorlatot, a kolozsvári Ferencz József tudomány-egyetem vizsgáló bizottsága előtt.

* A villamos telep építése. Az építés alatt levő villamos telepen az eddig készített kut táplálására még egy másik kut építése vált szükségessé. A villamos telep építését vezető bizottság tegnap tárgyalta a kérdést. Bordé Ferencz elnököl s jelen voltak Dús László, Kőszeghy József, Guttmann József, dr. Baróthy Akos, Csordacsics Ferencz és Abel Ignác, a villamos mű építést vezető. Kőszeghy főmérnök előterjesztette, hogy a villamos telepen levő kut eléggé vízbő, amennyiben óránként 75 köbméter vizet ad s teljesen kiszivattyúzva, 35 perc alatt 2.60 méter viz gyűlt a kutba. Tekintettel azonban az üzem időnkinti fokozására, még egy kut szükséges. Guttmann József tapasztalata után állítja, hogy ide nem jön a Körözből víz, hanem lejjebb kell menni az ásással. Leghelyesebbnek vélné, ha vízgyűjtő galériát készítenének. A vízvezetéknel nagyon bebizonyult, hogy ez a legbiztosabb vízszolgáltatató mű. A bizottság, Guttmann József ellenzésével szemben a 2-ik kut építését javasolja a tanácsnak. Tárgyalták még Kőszeghy József főmérnök azon javaslatát, hogy a földszintes épület helyett emeletest építsenek s így az igazgatónak természetben lesz lakása. A különbözet csak 2984 korona, amelyet bőven fedez az igazgató lakbér összege. A bizottság a főmérnök javaslatát pártolólólag terjeszti a tanács elé.

* Ordódy meghalt. A tegnapi léghajó-katasztrófánál szerencsétlenül járt Ordódy Pál fődbirtokos az éjjel félhárom órakor meghalt Dollinger tanár klinikáján. Az utolsó pillanatban felesége és dr. Berger voltak mellette. Két óra tájban a beteg fuldokolni kezdett és fél-órán haláltusa után kiszenvedett. Ordódy holtteste még a klinikán van, ahonnan a törvényszéki bonczitani intézetbe fogják szállítani bonczolás végett. A család a bonczolást mellőzni szeretné és Kritel Gyula osztálytanácsos, Ordódy egyik rokona azon fáradozik, hogy a bonczolás ne történjék meg. Ebben az esetben a halottat Horánszky-utcai lakásán ravatalra teszik és holnap délután beszentelik és a komárommegyei Bagotura szállítják, ahol a temetés vasárnap lesz.

* Náday kitüntetése. A Nemzeti színház jubiláns művészt a király is megisztelte. Mint a hivatalos lap mai száma jelenti, a király Náday Ferencznek a színművészet terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

* A műtárlatból. Azon élőképeknek, melyekről tegnap már említést tettünk, s melyek ma délután a 1/2 6 órakor kezdődő tea után lesznek bemutatva, szereplői többek között: Kiss Anna (japáni leány), Szabó Klára (japáni leány), Steiner Kornél (ideál), Naddányi Boriska (pipacs), Csányi nővérek (almavirág és iris), Fehér Dezsőné (Karmen), Dézsi Géza (tavasz), Fényes Manóné (nyár), Feiler Anna. Belépti-jegy 1 korona. — Holnap, vasárnap délután 6 órakor estély lesz a tárlaton, melynek Rilók Emma, Parlagi Kornélia lesznek a szereplői.

* A budapesti diákok nem jöttek. Mint már többször említettük, a budapesti VIII. kerületi polgári finiskola tanulmány uton levő növendékeinek tegnap délután kellett volna megérkezniük. A városi tanács kellően gondoskodott is, hogy a diákvendégek jól találják magukat körünkben, a város minden nevezetességét megtekinthessék, ingyen szállásban s olcsó ellátásban részesüljenek. Különben a város maga egy villasreggelivel vendégelte volna meg a diákokat. A diákok azonban nem ejtették utba Nagyváradot, mivel a járvány miatt az iskolákba nem szállásolhatták előket, s a szállodákba való elszállásolás rendkívül sokba került volna.

* **Elhunyt szabadságharcos.** Nagyvárad egyik derék régi polgára hunyt el ismét. **Jónás Ferencz** eczetgyáros tegnapelőtt este, élte 73-ik évében jobblétre szenderült. Halálával ismét kevesbedett azoknak a derék férfiaknak a száma, akik a nemzet igazaiért küzdöttek a szabadságharcban. Előkelő, kiterjedt rokonság gyászolja a közbecsülésben állott férfin halálát. Temetése ma, szombaton délután fél 4 órakor lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Öz. Jónás Ferenczné, szül. Csizsár Thérézia a maga és nevelt leánya Csizsár Eszti; Jónás Thérézia mint testvér férjével Báchy Gerővel; ugyisint gyermekeivel Goldburg Emil és Ferencz, neje László Erzsébet; öz. Csizsár Lajosné, szül. Vendelin Théréz mint sógornő és gyermeke Lajos és Théréz, valamint számos rokon nevében is őszinte fájdalommal tudatják a szeretett legjobb férj, nevelőapja, testvér, sógor és nagybátya **Jónás Ferencz**, eczet-gyáros, volt 1848-as honvédhuzár őrmesternek élete 73-ik, boldog házassága 42-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségeknek ájtatos felvétele után f. hó 2-án, este 8 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 4-én délután fél 4 órakor fog-nak Beöthy Ödön-utca 1. számú gyásházától az újvárosi központi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyász-szentmise pedig 20-án délelőtt 9 órakor fog a Szent László-templomban az egek Urának bemutat-tatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai és barátai tisztelettel meghívotnak. Nagy-várad, 1903. április 3. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Betörés Baróthy főorvos házába.** Az elmúlt éjszaka dr. **Baróthy Akos** v. tiszti fő-orvosnak a Bábaképző intézet mellett lévő házába ismeretlen tettesek behatoltak és az álkulccsal felnyitott pinczéből két üveg veres bort és két üveg pezsgőt elloptak. Még a folyosó ajtót is felnyitották, erre azonban a házbellek lármát ütöttek, s a tolvajok elmenekültek. A szomszédos és **Nagy Ferencz** törvényszéki elnök tulajdonát képező ház udvarán át menekültek el, hol az egyik üveg pezsgőt elejtették. Egy létrát azonban innen is elloptak. A rend-őrség a nyomozást megindította.

* **Megzavart betörő.** A Széna-utcán levő **Ullmann** féle üzlethelyiség mellett ajtáján lévő lakatot ismeretlen tettes az elmúlt éjszaka lefeszítette. Valószínű azonban, hogy munkájában megzavarták, mert az üzletbe nem hatolt be.

* **Gróf Andrassy Aladár halála.** A tegnapelőtt este elhunyt gróf Andrassy Aladár holt-testét tegnap reggel kettős üvegfedeltű sarkofágba helyezték és a palota szalonjában ravatalra tették. A koporsó körül kilencz ágú ezüst-gyertyatartókban viaszgyertyák égnek. A szalon délszaki növényekkel és virágokkal van díszítve. Tegnap délelőtt csak a rokonokat és az elhunyt bizalmas barátait engedték a ravatalhoz. A részvéltárogatókat az elhunyt fia gróf **Andrassy Sándor** és neje, gróf **Széchenyi Imre** fogadják. Az özvegynek igen sokan kondoleáltak, többek között gróf **Csáky Albin**, báró **Fejérváry Géza**, **Wekerle Sándor** stb.

* **Kertületi ifjúsági tornaversenyek.** Magyarország 1898 óta nem voltak megtartva a kertületi ifjúsági tornaversenyek, melyek különben nagy sikerrel folytak le, élénk képet adva a nemzet virágának testi kiképzéséről. A vallás- és közokt. miniszter folyó tanévben feljuttja a kertületi ifjúsági tornaversenyeket. Az idén május 21-én tartják meg e versenyeket a budapestvidéki, győri, besztercebányai s debreczeni tankertületekben, Esztergomban, Sopronban, Lőcsén és Debreczenben. Nagy sikerrel fog lefolyni a debreczeni tornaverseny, melyen mintegy 100—110 gimnázium, reál-, polgári, kereskedelmi iskola és tanítóképzőintézet fog részt venni, köztük a nagyvárad-i intézetek.

* **Bona Sándor nem esküszik.** Valami kisebbfajta bűntügyet tárgyalt tegnap a törvényszék II. büntető tanácsa **Böhm Jenő** elnöke alatt. Egy falusi bírát vasvilláztak meg, de nem nagyon, a vádlott szerint annyira nem nagyon, hogy a bírő a maga jószántából szaladt bele a vasvillába.

Az ügyész azonban más véleményen volt, s a törvény elé állította a vasvilla tulajdonosát. Tanúnak be volt idézve vagy tíz falubeli, köztük Bona Sándor gazda is.

Vallott Bona Sándor szépen, nem volt a szavában kivetni való semmi. A törvényszék annak rendje szerint el is rendelte a megesküztést. Felálltak az elnök, bírák, az ügyész, a védő, a jegyző, meg az egész hallgatóság, s várták az esküt. Bona Sándor azonban megvakarta a fületét, nagyot nyelt, s koméyen odavágta Böhm Jenő elnöknek:

— Már pedig én nem esküszöm!

— Nem-e?

— Nem én, még ha felakasztanak is.

— Fel nem akasztjuk, de lecsukni könnyen lecsukjuk, ha éretlenkedik. Miért nem esküszik?

— Mert én husvétig nem esküszöm.

— Miért éppen husvétig?

— Azért instálom, mert még nem gyóntam.

A törvényszék összenézett. Bona gazda szavai minden naivságuk mellett meghatották őket. Végre is az elnök újra megpróbálta a tanút rábeszélni.

— Nézze Bona Sándor. Ugy-e maga most a földi bírák előtt olyan igazat szólott, mintha a mennyei Bíró előtt állott volna.

— Ugy van. Nem szólottam hamisat.

— Nos hát akkor egész tiszta lelkiismerettel hívhatja tanúnak az örök Bírót maga mellett, hogy mi is elhigyük a szavát akár husvét előtt, akár husvét után. Esküszik-e tehát?

Bona Sándor egészen nekilelkesegett. Mind a két kezét a szívére tette, s így felelt:

— Esküszöm, tekintetes törvényszék!

* **A helynevek helyes kiírása.** Sok kellemetlenségnek volt már okozója az, hogy a levelek, csomagok címzésénél a helynevek raggal voltak ellátva. Már pedig sok oly hely-név van, mely az on, en, ön raggal ellátva egészen más várost, vagy községet jelent, mint ahova az illető levél, vagy csomag küldetik. Ennek a sok zavarának kiküldése végett a nagyvárad-i posta- és távirdaigazgatóság a következő hirdetményt bocsátotta ki:

A postai szolgálat biztossága és pontossága érdekében, de egyszersmind a helynevek rendezésének és a végleg megállapított helynevek általános elterjedésének érdekében kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. hó 12-én kelt 17207. számú leiratával elrendelte, hogy a küldemények címzésénél a helynevek fölösleges és gyakran zavart okozó ragozása lehetőleg mellőztessék; ugyanis tapasztalat szerint a közönségnek valamint az állami helyhatósági hivataloknak az a gyakorlata, hogy a levelek és más postai küldemények címzésénél a rendeltetési hely nevével az: — n, — on, — en, — ön raggal látják el, — számos zavart idéz elő. Így a Tura, Vaja, Röd, Bát, Topolya, Hornyá stb. községnevek ragozása folytán a Turán, Vaján, Rödön, Báton, Topolyán, Hornyán stb. alakok keletkeznek, melyek ez alakjukban egy-egy más község nevének felelnek meg. Saját érdekében figyelmeztetem azért a közönséget, hogy mindennemű postai küldeményeik címzésénél a rendeltetési hely nevét a ragozás mellőzésével mindenkor pusztán eredeti hivatalos alakjában vezesse a címlapra. Nagy-várad, 1903. március 19. **Schöpfán** kir. tanácsos, posta- távirdaigazgató.

* **Furfangos tolvaj.** Tegnap reggel **Szenttelek** községben a káptalani erdővédhez egy jól öltözött férfi állított be. Jövele céljául azt mesélte el komoly képpel a jámbor erdővédnek, hogy a székes káptalan megbízából disznóteketeket akar készíttetni az erdőben. Az erdővéd hitt a jövény szavának, sőt a munkások felfogadásánál segítségére volt a káptalan küldöttjének. Mikor már munkái is vol-

tak az erdővéddel együtt megsétáltatta őket az erdő sűrűjében magyarázgatva a rájuk váró munkát. Majd alkalmas pillanatban az erdővéd puskáját, szép tájtékpipáját és ezüst zsebórát magához kaparintva megugrott, hátrahagyva az erdővédet, munkásait. A károsult erdővéd panaszt tett a rendőrségnek, melynek azonban aligha sikerül a furfangos tolvajt kézrekeríteni.

* **Dráma a tengeren.** Az oczeánok végtelen síkján történő drámák egyik legborzalmasabbjáról ad hírt egy francia hajó, amely a Földközi tengeren tett útjáról most futott be Spanyolország egyik kikötőjébe. A Zette nevű francia hajó kapitánya előadja, hogy a múlt szombaton éjjel sik tengeren rettenetes dörgést hallott mintegy 8 kilométernyire az ő hajójától. A rákövetkező pillanatban látta, amint felrobban egy hajó: a tűzes tömkeleg, amely a magasba repült, megvilágította a tenger jó-kora darabját. Rövid percekig tartott csak a katasztrófa, aztán elsötétült és elcsendesedett ismét minden. Mikor a francia hajó a tragédia színhelyére ért, sima volt a tenger: még a nevét sem tudta meg annak a hajónak, amely minden emberével elűlyedt. A katasztrófát kázan robbanás okozta.

* **Az újvárosi népkönyvtár megnyitása.** Az újvárosi népkönyvtár f. hó 5-ére hirdetett megnyitása közbejött akadályok miatt elmaradt s f. hó 13-án délután 4 órakor fog megtartatni az újvárosi közs. fiúiskola könyvtár helyiségében. A megnyitó ünnepélyre az érdeklődőket ez uton is tisztelettel meghívja a felügyelő bizottság.

* **Elveszett tegnap délelőtt a kispiacson vagy a Fő-utcán egy kettős fedelű női arany óra rövid lecsüngő arany láncszal. Ki hird ad róla, 10 korona jutalmat kap a rendőrség 4-ik számú szobájában. Találtak egy ezüst fülbevalót, benne csiszolt üveg követ. Atvehető a rendőrségen.**

x **Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.**

IRODALOM.

Hajós Izsó költeményei.

Egy eredeti és egy fordított verses kötettel lépett a nyilvánosság elé **Hajós Izsó**. Egyforma diszes mindkettőnek a külső megjelenése. Mind-össze terjedelembre nézve kisebb az eredeti kötet, mint a fordított, viszont azonban az eredeti belső értékére nézve izmosabb.

Egyszerű, közvetlen dalocskák, a szív húr-jának egy-egy rezdülése Hajós Izsó versei. **»Eskü mellől«** a kötet címe s érzik is a verseken, hogy hajnali friss szellő lehelletére fakadtak, csalogány éneke mellett szűrődtek ki. mekké s esti harang szavára olvadtak dallá. Boldogsága a családi kör, a pusztaság csendje, a természet ragyogó szépségű élete. Legszebb dalai közé tartoznak a következők: **Vissza! Rében.** Örök dal. A vén harangozó. Verebek. Nagyságos urak. Akácok tanyánkat... **Homok** stb. Mind egyszerű, természetes igazsággal hat. Néhol próbál Hajós bölcselkedni s bölcselkedése csupa kétely. Itt már nem hiszünk neki. Ez nem az ő hangja, ezt nem a pusztai harangszó sugta neki, hanem egy idegen belő-zengett ritter: **Bierbaum Ottó** Gyula.

Bierbaumnak egy sereg versét fordította le Hajós **»A szerelem utvesztője«** címmel. A kötet elején azt írja a fordító, hogy az eredeti német munkából alig két év alatt 35,000 péld-

dány fogyott el Goethe és Schiller népénél. Szegény Goethe vagy akár Heine, ha tudták volna.

Széggyen, nem széggyen, nekem akad a kezembe német szépirodalmi lap is, de még eddig a 35,000 példányban elkapkodott Bierbaum ur nevével nem emlékszem, hogy találkoztam volna. S Hajós fordítása után ezentul sem izgat a találkozás vágya. Ugyan alacsony színvonalon kell állania a német költészetnek, hogy Bierbaumot 35000-szeresen élvezik. Holott egyszerűen is sok.

Bierbaum ur abból a verselő-fajtából való, mely nagy akar lenni, de nem tud. Ismerős ez a fajta nálunk is. Nagyságát abban keresi, hogy maga körül szennyet ír versekből s ebbe a szemébe levonszolja a legnagyobb és legszentebb dolgokat. Szóval azt hiszi, hogy a nagyból kicsinyt faragva, önmaga kicsinységét emeli nagysággá. Pedig hiába teszi meg Bierbaum az üdvözítő fehér vakonddá (ah! micsoda költői gondolat!), azért önmaga apró vakondságát nem emeli fel a költészet új irányának üdvözítőjévé. Hiába énekl meg az emberi test anatómiáját: rossz anatómusból nem okvetlenül lesz jó poéta.

Az elbeszélő költészetből szimboliztikát csinál Bierbaum, a nélkül, hogy akár a szimbolumnak, akár a jelképezett dolognak értelme volna. A lírában szerelmes akar lenni, de mert a szerelmi lírában többé ujat alkotni nem tud, csinál perverzitási lírát. A lefordított versek fele voltaképpen a szép magyar lírai nyelv számára lefordíthatatlan, olyan kegyetlenül prózai módon hallik versebe tördelten is.

Ez a Bierbaum új költészete. Nem új, no de még kevésbé költészet. Mindössze idáig az efféle perverzizációkat a könyvkereskedők sötét zugban tartották s nem tették a verses kötetek közé. Bierbaum kötetje odakerült — ime a 35,000 példány magyarázata.

Nálunk ilyen irgnyban némi kísérleteket Erdős Renée tett; a különbség az, hogy Erdős Renée mégis ismer határt s a mit ír, költőileg írja meg. Bierbaum sem a határt, sem költőiséget nem ismeri.

Mire való volt hát Hajós Izsónak ezt a föltötte értéktelen valamit magyarra fordítani s még azonfelül ki is adni?

Gondolom. Eredeti verseivel megmutatta, mire képes egy költői lélek az iroaalmi mozgalmaktól távol is, ha tud érezni és érzéseit kifejezni. Megmutatta, milyenek a jó versek. S hogy a sötét háttérben annál jobban kiemelkedjenek közepes versei is: Bierbaum kötetével megmutatta, milyenek a rossz versek. Helyes. Utóvégre a papirkosárban nem kutathat minden halandó.

Dr. K. A.

Katholikus Szemle. A Mihály F. Akos szerkesztésében a Szent István-Társulat kiadásában megjelenő magas színvonalon álló folyóirat áprilisi számának tartalma a következő: **Hudér Lipót:** Legrégibb profán tanubizonyosságaink Krisztusról és a keresztényekről. **I. Stuckner János dr.:** A házassági elválás. **Lőrös Pongrácz:** Otven év Oláh Miklós életéből. **I. Tarcsai György:** Masolino IV. **Körösi Albin:** Szegény örült. **Patyó István:** Édes néném. **Gyulai Agost:** A vérehullajtó tövisfü. Könyvismertetések és bírálatok.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Virág Lidi (Pintér Imre darabja a Pintér pár búcsuzása.)

Vasárnap délután: Angot asszonya leánya. este: Virág Lidi.

Hétfő: A cigány (Szentgyörgyi István fel-leptével.)

Amon Margit búcsuja.

En azt hiszem, a csillagok közül a hulló-csillagoknak a sorsa leginkább irigylésre méltó.

A többi ott kereng, kergetődzik a hideg világűrben évezredek óta. Egyforma fényesen és egyformán egyedül. Nem apad fényük s nem lesz kisebb a távolság sem, mely őket tőlünk és egymástól elválasztja.

Csak azoknak a kicsi csillagoknak irigylésreméltó a sorsuk, melyek bolyongásuk közben a hideg űrből a föld közelébe vetődnek. Megérzik a földnek magához ölelő, magához vonzó erejét, s egyszerre elfeledik büszkén a végtelennek indult pályájukat. Letérnek utjokról és sietnek a földnek szerelmes szívére. Kigyulad közben arcuk, s a merre áthasióják a levegőt: tűzfátyol leng utánuk, jelezve utjokat. Sok elvász a sietség hevében, kevésnek adatik meg, hogy a földdel egyesüljön — mindegy! Az az égő tűz, mely őt a földhöz vonta a képzelte égből hideg iver alól, felért a világűrben befutott egész pályával. Inkább egy percig égni igazi tűzzel, mint ragyogni évezredek át a semmiben, semmiért.

Akaratlanul is a kicsi hulló csillagokra gondolok most, mikor Amon Margitot láttam búcsuzni a közönségtől.

Csillagok indult ő is, a kire ragyogó pálya várt a színészet festett egén. Innen indult ki utjára, ide tért vissza dicsőséggel. S a kik szeretettel, de nem elfogultan figyelték haladását: mi nagyváradiak legjobban tudjuk, hogy ez a tegnap olyan dicsőséggel lezárt művészi pálya voltaképpen még most emelkedett volna igazán nagyra, magasra.

Ragyogott eddig is. A pajzán kedvességnek volt csillaga, kinek megjelenése mosolyba borította a színpadot. A táncz, a dal, a tréfa teszi az élet örömeinek jó részét s a táncz, a dal, a tréfa Amon Margitban találta fel megtestesítőjét. Rövid pár év alatt emelkedett az operett pajkos muzsájának legelső papnői közé, kinek még nagyon szép pálya, nagyon sok dicsőséggel állott előtte.

De hol? Abban a hideg világűrben, melynek színpad a neve. A hol messze állanak egymástól a szívek s a hol nem érintkeznek egymással másként a csillagok, mint csak az irigység villámfolyama által. Ez az erő mozgatta a művészet csillagvilágát s jaj annak, a kinek szíve nincs körülvértve eléggé az irigység folyton ráhulló szikrái ellen! Legjobb egyáltalán ebbe a világba úgy bevonulni, hogy az ember a szívét egyszerűen kívül felejt.

Amon Margit szívvel lépett a színpadra — s tegnap búcsút mondott annyi dicsősége színhelyének.

Miért?

Erre a kérdésre, melyet már hónapok óta tesznek fel a nagyváradi társaságokban, megadta a feleletet tegnap maga a színpad.

Mikor felvonás végén annyi zajos tapsra, szünni nem akaró viharos éljenre meghatva, könnyes szemmel jelent meg Amon Margit a közönség előtt, egyszerre mintha a virágok erdeje szállott volna alá hódolatára. Virágos közepette csokrok és egyéb ajándékok özöne halmozta el s mondotta mindnyájunk nevében a kérést:

— Ne menj el, maradj itt!

Am a virágok közepén aláereszkedett egy mosolygó Amorka is: a kérésre megadta a választ az ő felirata:

— Én vagyok az oka mindennek...

Es közben a kis Amor pajkosan széggyenkezve lesdítte a szemét...

E válasz előtt hallgatnunk kell. A hol Amor beszél, ott nincs kérdés, mert az ő szava parancs, ha pirulva mondja is. S az ő pirulása többet megmagyaráz, mint megannyi tudósnak minden bölcsesége.

Ime, ez az oka mindennek, ez az oka, hogy a ragyogónak induló pálya egy hirtelen felforrósodással, a tegnapi búcsufellépés tüntető melegeivel egyszerre véget ért.

Amorka válasza után nincs többé szemrehányásnak helye. Nem kérhetjük Amon Margittól, miért hagyta itt most a közönséget, mely őt annyira szerette. Most már csak az igaz szerencsekíváratoknak van helye, hogy a boldogságban még sokkalta több része legyen a nőnek, mint volt a dicsőségben a primadonnának. Csillag marad ő azért; többé nem a művészet festett égből, hanem a földi boldog menyországból: a családból, ahol nemcsak fényeskedni, hanem boldogítani is fog és boldog lesz maga is. S ha valami nekibúsult művészbárát még mindig zsörtölődik, majd rámutatunk a mosolyogva széggyenkező Amorkára:

— Hiszen ő az oka mindennek...

Dr. K. A.

Szentgyörgyi István vendégfellepte.

Szentgyörgyi István értesítette a színház kar-személyzetét, hogy hétfőn érkezik Nagyváradra, hova oly kedves emlékek fűzik. A népszerű művészt a színészekon kívüli, jó barátai s tisztelői fogadják a pályaudvarnál, honnan egyenesen a színházhoz megy, hogy részt vegyen a Czigány főpróbában, melyben Zsiga szerepét játssza, a kardalokok meghívására. Mint értesültünk, mozgalom indult meg a közönség körében, hogy a kardalokok hétfőn tartandó jutalomjátékára minél számosabban menjenek el, hogy emlékeztetessék tegyük a fáradhatatlan, pihenést nem ismerő tevékeny derék kőzatonáknak az esztendő ez egy napját.

Az utolsó előadások. Ma szombaton és holnap vasárnap este **Pintér Imre** darabja a **Virág Lidi** keretében bemutatásra s utoljára lép föl a társulat több búcsuzó tagja. Így maga a **Virág Lidi** szerzője, **Pintér Imre**, továbbá, **H. Novák Irén**, **Peterdy Sándor** stb. Vasárnap délután **Angot asszony leányában** lép föl utoljára **M. Rédei Szidi**. A főszezon legutolsó előadása a kőristák hétfői jutalomjátéka, a **Czigány** lesz, melynek czimszerepét e szerep híres kreálójá Szentgyörgyi István, a Nagyváradon régen nem látott jeles művész játssza.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 197.

Bérlet 166 sz

Ma szombaton, 1903. április 4-én:

Virág Lidi.

Népszínmű.

SZEMÉLYEK:

Révész Bálint, a falu bírája —	Peterdy Sándor
Ferencz István fia —	Pintér Imre
Ozveg Gerlicziné —	Tóth Elek
Juliska leánya —	Benkő Jolán
Virág Lidi —	H. Novák Irén
Zsizsik Dani —	Órley Flóra
Bende Abris, harangozó —	Bérczi Gyula
Rigó Marci, kántor —	Bognár J.
Imre, parasztleány —	Krasznay Andor
Babas cigány —	Perényi József
Egy vándor —	Szathmáry Árpád
Verus, kis leány (5 éves) —	Szarvasi Sándor
	Pintér Gyuszi

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint.

Zsolye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr., Támlászék, 1 frt. Erkellyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkellyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 80 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, április 5-én:

Délután 3 órakor fél helyárrakkal:

Angot asszony leánya.

Operette.

Este 7^{1/2} órakor rendes helyárrakkal:

Pintér Imre búcsú felléptével:

Virág Lidi.

Népszimű.

TAVIRATOR.

Goluchovski Oroszországban.

Bécs, ápr. 3. Politikai körökben azt a hírt kolportálják, hogy Goluchovski külügyminiszter Pétervárra utazik, a hol értekezni fog Lamsdorff gróffal, az orosz külügyminiszterrel. Az értekezés célját nem tudják, de valószínű, hogy a Balkánon kitört újabb nagy harczzal van összefüggésben. (M. T. I.)

Oszták sorozások.

Bécs, április 3. (Saját tud. távirata.) Ausztriában a tartományi honosokra vonatkozólag elrendelték a katonai sorozásokat. E rendelkezés önkény a katonai javaslatok lebonyolítása előtt s a lakosság tiltakozik a törvényellenes rendelet ellen.

Spanyol diákszavargások.

Madrid, április 2. A salamancai diákok tüntettek a hatóságok ellen. A csendőrséget a diákok közáporral fogadták, mire a csendőrök kiték és három embert megöltek, sokat megsebesítettek. (M. T. I.)

Szervezkedés az obstrukcióra.

Budapest, ápr. 3. (Saj. tud. táv.) A függetlenségi pártban az obstrukció körül felmerült nézetkülönbségek a mai párt értekezleten elsimultak, s a párt Barabás Béla határozati javaslata értelmében, mindaddig kitart az obstrukcióval, míg a katonai javaslatokat vissza nem vonják. A párt értekezletre este 6 órakor gyűltek össze Feltűnést keltett Bartha Miklós, Komjáthy és Mezős Béla elmaradása. Justh nyitotta meg a vitát s az obstrukció leszereléséről beszélt. Justh beszéde nem talált visszhangra, s 19-en beszéltek ellene, végül Barabás Béla határozati javaslatot yujtott be, melyet a többiség elfogadott. Ennek értelmében a párt szigorúan kitart az obstrukció mellett, míg a kormány a katonai javaslatokat vissza nem vonja.

Vladimir nagyherceg Bécsben.

Pétervár, április 3. Vladimir nagyherceg tegnapi este Bécsbe utazott. (M. T. I.)

Zsidóüldözés Algirban.

Páris, április 3. A Havas-ügynökség jelenti Algirból: Lalla-Barniából jelentik, hogy a marokkói szultán nagyszámu katonaságtól kísérvé Debduba érkezett, ahol a marokkói kereskedelmi-negyedet terrorizálta. A serif 12,000 franknyi adót vetett ki a zsidókra. A zsidók tiltakoztak ez ellen és felmutatták a trónkövetelőnek egy levelét, amely elismeri egy nemrég fizetett váltságösszeg átvételét és felmenti őket más fizetések alól. A serif azonban négy előkelő zsidó lakost fogságba vetett és addig nem eresztik ki őket, míg a követelt összeget meg nem fizetik. (M. T. I.)

A Reichsrathban a párbaj ellen.

Bécs, április 3. (Saj. tud. táv.) A Reichsrath mai ülésén az interpellációk során szóba került a párbajellenes mozgalom, s több felszólalás történt a hadügyminiszter párbaj pártoló rendelete ellen. Kiméletlen durvasággal utasították vissza a hadügyminiszter rendeletét, mikor már a király is ellenkezően rendelkezett 1901-ben, mikor a párbajt elítélte, s a tisztikart a párbajtól való tartózkodásra intette.

A konstantinápolyi görög követ.

Athén, április 3. A lapok jelentése szerint Griparisz, az új konstantinápolyi görög követ legközelebb állomására megy és György királytól levelet visz a szultánnak. (M. T. I.)

Hadihajóink Görögországban.

Kortum, április 3. A Habsburg, Wien, Budapest és Magnet hadihajókból álló osztrák-magyar hajóraj Kneissler ellentengernagy parancsnoksága alatt ideérkezett és hétfőn Mireusba megy. (M. T. I.)

Sztrájkoló hajómunkások.

Marseille, április 3. Kétezer dokkmunkás gyűlést tartott, amelyen a sztrájkot elvetették és fentartották azt a korábbi határozatot, hogy csak télnapi munkát végeznek. A munkaadók elhatározták, hogy csak olyan munkásokat fogadnak fel, akik beleegyeznek a tíz órai munkaidőbe. Az atlanti-társaság nap-szamosai abbahagyták a munkát. (M. T. I.)

Edvárd király Portugáliában.

Lisabon, április 3. Edvárd király yachtja portugál csirkálójáktól követve érkezett a Tajoöbölbe és a Fekete-térrel szemben horgonyt vetett. Időközben Károly király az arsenálból 80 evezős állami gályán a hadihajók között királyi vendégének yachtja elé ment és másfél órát töltött a yachton, amely idő eltelével a bárkák az ágyuk dörgése között megindultak a kikötőhely felé. Az első bárkán Károly király és vendége ült. Mintán a fogadó-pavillonban a méltóságok üdvözölték a királyokat, ezek udvari szokásba száltak és ünnepiesen bevonultak a városba. Fél 7 órakor érkeztek meg a királyi kastélyba, ahol Mária Pia anyakirályé fogadta őket. Ebéd családi körben volt. A város fényesen ki van világítva. (M. T. I.)

Az If-kastély.

Doujon, április 3. A történelmi nevezetességű If-kastélyt, amelynek nevét Dumas Sándornak egyik regénye tette híressé, nyilvános árverés útján 5050 frankért megvette egy hajóskapitány. (M. T. I.)

NYILTTÉR.

Szabott árak!

China-ezüstgyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett, 1903. évi mintákban dusan felszerelt raktárát, u. m. étszerek, asztalterítékek, gyertya- és karos gyertyatartók, tálcák, asztal- és gyümölcsállványok, disztárgyak művészies kivitelben. Nászajándékok, verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéház-berendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és francia china-ezüst GYÜRÜK egyedüli elárusítója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Uj czipőüzlet!

Aranyi Albert

kizárólagos czipő áruháza

Nagyvárad, Fő-utcza,

Huzella M. czéggel szemben 194.

Különlegesség

férfi, és női

gyermek czipőkben.

Szolid kiszolgálás! Szabott árak!

Uj czipőüzlet!

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzzel-vassal.

Irt: Sienkiewicz Henrik.

260

XIX.

Sagloba rettenetesen unatkozott Sbarasban, de még inkább Wolodyjowski, ki egyre jobban vágyakodott a háboru és a kalandok után. Megtörtént ugyan, hogy időnkint egy-egy ezred kivonult Sbarasból, mert rendet kellett csinálni a garázdálkodó fölkelő-csapatok között, akik Sbruert felpörkölték, de ez nem volt igaz háboru, hanem csak afféle apró csatározás, amelyet legfőkébb a hűség és erős tél tett veszedelmessé. A sok fáradságnak azonban nem volt

semmi győzelmes gyümölcse. Mihály tehát naponta unszolta Saglobát, hogy menjenek már Skrzetuski segítségére, mert már régóta semmi hírt se hallották.

— Bizonyosan bajba került, talán már el is pusztult, — mondotta. — Azonnal el kell tehát indulnunk, hogy vele együtt vesszünk el mi is.

Sagloba nem ellenkezett, mert már azt hitte, hogy Sbarasban kell élni. Csak azt esdálta, hogy még a pénz nem ütött ki rajta. Viszartartotta azonban az a remény, hogy minden percében érkezik hír Skrzetuskiról.

— Skrzetuski bátor, de óvatos, felelte Wolodyjowski unszolására. Várjunk még néhány napig, talán kapunk tőle levelet, amelyből megtudjuk, hogy voltaképpen szükség van-e ránk?

Wolodyjowski igazat adott neki és várt türelmesen, pedig az idő valósággal ólomlábban járt. A december vége felé beállt nagy fagy megszakította az örökös csetepatékat s az egész környék elcsöndesült. Egyetlen szórakozásuk az volt, ha az ország állapotáról beszélgettek.

A beszélgetés rendszeren a koronázásról folyt, meg az országgyűlésről, majd pedig arról, hogy Jeremiás herceg lesz-e a fővezér, mert hiszen ő érdemelné meg ezt a nagy méltóságot a legjobban. A két lovag gyakran földühödött azon az állításon, hogy Chmielnickijval való alkudozások folytán most már csakis Kisiel lehet a fővezér. Wolodyjovskinek néhány párbaja is akadt már e miatt, Sagloba pedig az örökös vitalkozásban el se mozdult már a korcsmasztalok mellől úgy, hogy szinte iszákosa vált, mert nem csak a tisztekel és a nemesekkel ült össze inni, hanem a polgárok társaságát sem vetette meg, sőt keresztesekre és esküvőkre ellátogatott az alsóbbrendűekhez is.

Wolodyjowski sokat szidta e miatt, mert nemes emberhez már csak még sem illik, hogy alsóbrangu emberekkel pajtáskodjék és így megcsorbítsa az egész nemességnek a tekintélyét Sagloba persze azt felelte, hogy azok a törvények, amelyek az alsóbbrendű embereknek is lehetővé tették, hogy olyan jólétben éljenek, amely tulajdonképpen csak a nemeseket illetné meg, rosszak. Azt jövedőlte, hogy ennek még rossz vége lesz, de azért az életmódján nem változtatott. Különben mit is tehetett volna, mást az unalmas téli napokban, a bizonytalanság, a várakozás és az unalom közepett!

Mindegyre több ezred vonult Sbarasbamiből arra lehetett következtetni, hogy a tavaszon mégis csak lesz háború. A bizalom is visszatért a szívekbe. Megérkezett Longinus a Skrzetuski huszárezredével. Azt a hírt hozta, hogy a herceg az udvarnál kegyvesztett lett. O hozta Tyskiewicsnek, a kijewi vajdának a halálhírt is és erősítette, hogy valószínűleg Kisiel lesz a fővezér. Elbeszélte azt is, hogy Dasye, a krakói zászlós súlyos beteg.

A háborút illetőleg Longinus magától a hercegtől hallotta, hogy csak a legvégső esetben indul meg, mert a követek azt az utasítást kapták, hogy a kozákoknak és Chmielnickijnek a legmesszebbmenő engedményeket tehetik.

Longinus hírei nagy felindulást keltettek Wisniowiecki lovagjai között. Sagloba kijelentette, hogy tiltakozni fog az udvarnál és ha kell, összeesküvést szít, mert ő nem végzett haszontalan munkát Konstantinonál.

Ilyen tanácskodások és bizonytalanság között telt el február hava, sőt márciusnak fele is elmúlt, de még mindig nem érkezett semmi hír Skrzetuskiról.

Wolodyjowski még egyre sürgette az indulást.

— Nem a hercegnőnek, de Skrzetuskinak tartozó kötelességünk, hogy megkeressük őt.

Saglobának azonban igaza volt, amikor napról-napra halogatta az indulást, mert március vége felé egy Sakher nevű kozák jött Kijewből és levelet hozott Skrzetuskiról Wolodyjovskinak. Mihály rögtön elhívatta Saglobát s a kozákkal együtt bezárkóztak, feltörték a pecsétet és olvasni kezdték a levelet.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Üzleti propaganda a Keleten.

Az üzleti propaganda modern eszközeit a Keleten is kezdik használni. Német, magyar és osztrák gyárosok képes árjegyzékeiket gyakran nyomtatják keleti nyelveken és úgy az ottani hirdlapokban, mint a keleti czimtárakban sűrűn hirdetik gyártmányait; sőt egy smyrnai hirdlapban egy ügyes bizományos az általa képviselt német gyárosok csoportos hirdetését teszi közzé.

Bulgáriában külön hirdetési vállalat alakult, a »Trgovski Progresz« (Kereskedelmi Haladás) cz. czég, mely u. n. »ipari térképek«-et ad ki, falitérkép nagyságu vászonlapokat, a melyeken üzleti vállalatok hirdetéseit csoportosítja országok illetve iparágak szerint és a melyeket a keleten nyilvános helyeken kifüggesztet.

A czég tulajdonosa, V. D. Kazakoff, jelenleg Budapesten időzik és oly »kereskedelmi térkép«-et állít össze, melyen a magyar gyárosok és kereskedők hirdethetik a gyártmányaikat.

Értéktőzsde.

Budapest, április 3.

Osztrák hitel	—	—	—	—	688.50
Magyar hitel	—	—	—	—	749.50
Allamvasut	—	—	—	—	694.—
Rimamurányi	—	—	—	—	488.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	585.25
Sálgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

Határidők.

Budapest, április 3.

Buza októberre	—	—	—	—	7.86
Buza áprilisra	—	—	—	—	7.88
Tengeri	—	—	—	—	6.26
Rozs okt.	—	—	—	—	6.81
Zab ápr.	—	—	—	—	5.90
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. április 8-án.

Magyar aranyjárdék 4 %	—	—	—	—	121.45
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	92.75
Magyar vasuti köl sön aranyban 4 1/2 %	—	—	—	—	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2 %	—	—	—	—	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	99.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4 %	—	—	—	—	—
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	99.50
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	201.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	157.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	—	100.85
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	100.85
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	121.50
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	101.—
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	154.—
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	15.98
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	—	728.—
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	691.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	95.85
Párisi vista	—	—	—	—	19.05
29 frankos arany (Napoleon'dor)	—	—	—	—	117.—
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	239.85
Londoni vista	—	—	—	—	23.40
20 márkás arany	—	—	—	—	—

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1903. márcz. hó 31-ik napján tartott vásárbán eladott természetmennyek és élelmi szereknek.

Tiszta buza	14.40—14.—	Kétszeres buza	12.80—12.20
Rozs	12.—11.60	Arpa	11.40—10.80
Zab	12.40—11.80	Tengeri	11.80—11.20
Borsó	38.—	Lencse	40.—
Bab	22.80	Köles	25.—
Burgonya	5.80	100 kiló langliszt	25.60
Zsemlyeliszt	25.20	Fehér kenyér liszt	25.—
Barna kenyér liszt	22.—	Széna fuvarral	4.80
Sózott szalonna	164.—	6 kiló zsup-szalma	—20.
150 dkr. alom-szalma	—12.	1 köbméter bükkfa	6.50
Tölgyfa	6.—	Cserfa	6.70
1 kiló marhahús	—96.	1 kiló öntött gyertya	—80.
1 kiló lámpaolaj	—78.	1 liter 6-bor	1.—
1 liter új-bor	—68.	Pálinka	—72.
Szilvápálinka	1.60	Szesz	2.—
1 méterm. kőso	21.50	1 mm. nyers faggyu	48.—
1 mm. olvasztott faggyu	68.—	1 mm. szappan	48.—
1 mm. birka gyapju	—	1 mm. magyar gyapju	—
1 htr 6-bor	60.—	1 htr új-bor	—

32.— 1 mm. mész 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.— 1 mm. kendermag 22.— 1 mm. köles 11.20. 1 mm. repce —.— 1 mm. dió 52.— 1 mm. mogyoró —.— 1 mm. aszalt szilva 46.— 1 kgr. savanyu káposzta 24.— 1 kgr. szalonna 1.64. 1 kgr. sertés hus 1.24. 1 kgr. juh-hus —.— 1 kgr. vereshagyma —17. 1 kgr. foghagyma —56. 1 kgr. bors 2.20. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —20. 1 ltr kőolaj —44.

Forgalmi kimutatás 1903. márcz. hó 31-ről. Tiszta buza körülbelül 250 hltr. Kétszeres buza 70 hltr. Rozs 120 hltr. Arpa 180 hltr. Zab 300 hltr. Tengeri 400 hltr. Burgonya 110 hltr.

Lóbas jószágok: Hizott sertés mintegy 74 drb. Félhizott — drb. Sovány — drb. Süldő — drb. Malacz — drb. Hizott marha — drb. Jármos ökör — drb. Fejős tehén — drb. Borju — drb. Bivaly — drb. Juh és kecske — drb. Ló 848 drb.

SZERKESZTOI POSTA.

Deér. Felgyógyulásához gratulálunk és gratulálunk hozzá magunknak is, a kik szép tárczáit régóta nélkülöztük. Tárczaíróink gárdájában ismét kollegiálisan üdvözljük s kívánságához képest intőzkedünk. Az e hóra küldött első tárcza a husvétii mellékletben jön. Egyébként minden marad a régiben.

Husvétii mellékletünk ismét olyan izlőses, diszes kiállításban fog megjelenni, mint a milyen a tavalyi volt; e miatt azonban kiállítás nagyobb munkát igényel. Kérjük tehát ismételt mindazon t. munkatársainkat, kik a husvétii számba szánt közleményeiket eddig be nem küldték, szíveskedjenek dolgozataikat mielőbb hozzánk juttatni.

A szerkesztősről felől:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A Nagyvárad takarékpénztár, Bihar megyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Bihar megyei takarékpénztár és Gazdasági és iparbank bejegyzett nagyváradai cégek ezennel közölni teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő tőkék után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 % -ot. 3. A zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek, de betéti idejük a zárlat által megszakított olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó el nem telt:

a zárlat előtti időre	3 % -ot
a zárlat utáni időre	3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és december hó 31-én eszközöltetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítettnek.

A 10 % os jövedelmi adót a betevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik. Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre nézve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-ső napjától kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyvárad 1903 február hó 14-én.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.
Biharmegyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és iparbank r. t.

ÉRTESÍTÉS Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor-, ásványvíz, vadász-
és lisztkereskedéséből

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

(Dr. Grosz-ház)

a Széchenyi szállodával szemben.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Megérkeztek Erfurtból friss, csírá-
képes vetemény, virág és gazdasági magvak,
s azokat a legolcsóbb árban árusítjuk.

Nagy választék mindennemű sajtok,
halak, finom csukorkák és húsvéti tojásokban.

Különös figyelembe ajánljuk a kö-
vetkező áruinkat, melyek minden ver-
senyt felülmúlnak:

Finom háztartási Cuba kávé	1 kilo	1 frt 10 kr.
perkelés — — — — —	1 kilo	1 > 60 >
Cukor, kocka, kimérve	1 kilo	> 48 >
darabos — — — — —	1 kilo	> 47 >
Rizskása, olasz, I. — — —	1 kilo	> 18 >
— II. — — — — —	1 kilo	> 14 >
Lencse, szép, nagyszemű	1 kilo	> 16 >
Köleskása — — — — —	1 kilo	> 14 >
Narancs és citrom	6 darab	> 10 >
Háztartási petroleum	1 liter	> 12 >
Szalon petroleum	1 liter	> 16 >
Körösvölgyi bor, 1902. termés	1 l.	> 30 >
Rislingi bor, 1901. termés	1 l.	> 36 >
Vidékre 8 krral olcsóbb.		

Helybeli megrendelések házhoz, vi-
déki megrendeléseket pedig a helybeli
állomáshoz díjtalanul kiszállítjuk.

Tisztelettel

117

SZABÓ és HAJNAL.

1246—1903. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye és Nagyvárad város
főispánjának 210/903. sz. intézménye
alapján Nagyvárad város törvényhatósá-
gánál üresedésbe jött utmesteri állásra
ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, akik
ezen élethossziglani kinevezés által be-
töltendő, nyugdíj jogosultsággal egybekö-
tött, 800 korona évi fizetés és 200 ko-
rona lakbér illetménnyel javadalmazott
törvényhatósági utmesteri állást elnyerni
óhajlják, miszerint szabályszerűen fel-
szerelt pályázati kérvényeiket dr. Beöthy
László főispán urhoz **f. évi április hó
30-ik napjának d. u. 5 órájáig** any-
nyival is inkább nyújtják be, mivel a
későbbben érkező kérvények figyelembe
vételt nem fog.

Megjegyeztetik, miszerint ezen állás
elnyerésénél az 1873. évi II. t.-cz. ér-
telmében a kiszolgált altisztek előnnyel
birnak, továbbá, hogy az utmesterek
szolgálati viszonyaira és minősítésére
vonatkozó szabályrendelet I. §-sa érte-
lmében, amennyiben olyan pályázó nevez-
tetnék ki, aki a szabályszerű képesítési
vizsgálatot még nem tette volna le, az
illető — a képesítés megszerzéséig, de
legfeljebb egy évig ideiglenes minőségben
lesz kinevezve.

Nagyvárad, 1903. március 24-én.

Rimler Károly,

polgármester.

229

Hirdetmény.

A város közönsége a köz- és magánvilá-
gítás ellátására a városi villamos mű kiépíté-
sét megkezdette, s azt folyó évi december
hó 15-ik napján a közhasználatnak át fogja
adni.

Évtizedek óta érezte városunk közönsége
a magánvilágításnál az egészséges verseny
hiányát s évtizedek óta viselte azon nagy ter-
heket, a melyek a világításnál a magánfogyasz-
tók vállaira nehezedett.

Ezen akartunk segíteni akkor, amidőn a
légszuszgyárral kötött szerződést felmondottuk
s a világítás ellátására villamos telepet ren-
deztünk be, s a telep kezelését házilag esz-
közöljük.

Célunk, hogy a város egész területén, a
külső városrészekben is villamos fényvel le-
gyen ellátva a közvilágítás, hogy a villamos
áramot — mely minden eddigi világításnál
szébb, jobb, megbízhatóbb s olcsóbb, — a vá-
ros minden polgára használhassa.

Midőn ezen városi vállalatot létesítettük,
számítottunk a város minden polgárának tá-
mogatására; mert a vállalat a városi polgárok
tulajdona, annak hasznát, előnyeit a város min-
den lakosa élvezi.

Önmagunk iránti kötelességet teljesítünk
tehát akkor, midőn a városi villamos művet
pártoljuk, midőn villamos világítással üzletein-
ket, magánlakásunkat ellátjuk.

Bizalommal fordulunk városunk minden
polgárához, s kérjük, hogy ezen városi vállalat
támogatása által önmaguknak is biztosít-
sák azon anyagi előnyt, amely a villamos vilá-
gítás használatával jár.

Igyekezzenek bevezetni még az építkezés
befejezése előtt a magánvilágítást, mivel azok,
a kik azt teljesítik, a szabályrendelet által biz-
tosított azon előnyben részesülnek, hogy az
árammérő óráért díjat nem fizetnek s a fő-
vonaltól az árammérő óráig a vezetéket a vá-
ros díjmentesen készíti el.

A vezetékhálózat beosztása céljából szük-
séges, hogy az építkezés megkezdése előtt tud-
juk azt, hogy egyes utcákban hány magán-
háznál számíthatunk arra, hogy a villamos vi-
lágítást igénybe fogják venni, hogy így az ösz-
szkötvetést a fővezeték elkészítésével egyide-
jűleg eszközölhessük.

Felkérjük ezért a város polgárait, misze-
rint a kézbesített bejelentési ívet kitölteni,
azt kiküldött közvegyeknek folyó évi április hó
végéig átadni, vagy pedig az éptést teljesítő
vállalat Ganz és Társa cég irodájába (Kossuth
Lajos-utca, Mezey-ház) beküldeni szíves-
kedjék.

Hogy a közönség érdeke minden irány-
ban megőve legyen, gondoskodtunk arról, hogy
a magánvezetékek teljesen megbízhatóan készit-
tessék el s szakközvegyek felügyelnek arra
hogy minden egyes vezetéket a tervezetnek meg-
felelőleg az előzetesen bemutatott anyagokból
készíttessék.

Kötelességszerűleg gondoskodtunk arról,
hogy a magán bevezetés készítése minél ol-
csóbban eszközöltesse s a bevezetést teljesen
szabad versenynek hagyjuk, de a városi háló-
zat készítője, Ganz és Társa cég kötelezte
magát, hogy a hozzáfutó felhők irodájában
(Kossuth Lajos utca, Mezey-ház I. eme-
let) a bevezetés tervét és költségvetését
díjmentesen elkészíti s a szükséges felvilágosi-
tást megadja.

Világosan megjegyezzük, hogy a bejelen-
tési lapok benyújtása által — melyek csak a
vezetékhálózat készítésénél szükségesek, a köz-
önség semminemű kötelezettséget nem vállal
s habár az a Ganz és Társa cégnél, mint a
városi hálózat készítésénél nyújtandó be, jo-
gában áll a közönségnek a magán bevezetést
tetszése szerint bármely más szerelővel vagy
vállalkozóval készíttetni.

Midőn értesítjük a város közönségét, hogy
magánvilágításra a szabályrendelet szerint a
villamos áram

Világítási czélokra kerül:

1 drb	10 gyertyás izzólámpa áram óránk.	2-2 fill.
1 >	16 >	> 3-5 >

1 drb	32 gyertyás izzólámpa áram óránk.	7 fill.
1 >	100 >	> 24 >
1 >	125 >	> 28 >
1 >	150 >	> 37 >
1 >	175 >	> 42 >
1 >	205 >	> 48 >
1 >	250 >	> 56 >

Motorok hajtására

vagy más ipari czélokra kerül:

1/4	lóerő motor árama	1 óráig mintegy 10 fillérbe
1/2	>	> 20 >
1	>	> 30 >
2	>	> 55 >
3	>	> 82 >
5	>	> 135 >

Felkérjük polgártársainkat, hogy a város
jól felfogott érdekéből a villamos világítást ma-
gánlakásaikba, üzleteikbe tömegesen vegyék
igénybe, a bevezetést folyó évben teljesítsék s
a bejelentési lapokat vagy közvetlenül a vál-
lalkozó Ganz és Társa cég irodájába (Kos-
suth Lajos-utca, Mezey-ház I-ső emelet)
vagy kiküldöttveiknek mielőbb átadni szíves-
kedjenek.

Kelt Nagyváradon, 1903-ik évi márczius
hó 3-án.

228

A városi tanács.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik
emeleten egy **6 szobás utcai lakás**
f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a ház mesternél.

130

A meddig a készlet tart!

Alkalmi vétel.

*Meg nem felelő árúért a pénzt azonnal portó-
mentesen visszaküldjük, tehát nincs kockázat.*

Megrendelésnél kérjük az összeg 1/4-ének elő-
leges beküldését, a többi utánvételt.
Az egész összeg előleges beküldése esetén bér-
mentve. Ha a rendelési összeg 20 koronát megha-
lad, uraknak egy gyönyörű nyári selyem mellény-
szövetet, hölgyeknek 2 és fél méter legfinomabb
taffota selymet **ingyen** mellékelünk.

Reklamációkat 10 napig fogadunk el.

1 méter brünni férfi ruhaszövet, tavaszi vagy nyári ruhához, tiszta gyalu, min- den divatos szíjben	3.—
1 méter való francia kammarn	4.10
1 méter elsőrendű valódi angol gyalu- szövet	5.80
1 darab finom selyemszövet nyári mel- lénnyhez	3.—
1 darab duplafedelű valódi ezüst remon- toir horgonyóra, gyönyörű kivitelben és 5 évi írott jótállással	11.—
1 darab duplafedelű valódi tula ezüst horgony remontoir óra, 14 kövel	16.—
1 darab atlas cachemir paplan, minden szíjben, finom, fehér vattával töltve, 120 cm. széles, 185 cm. hosszú	3.50
1 darab selyem atlasz paplan, 120 cm. széles, 185 cm. hosszú	7.—
1 tucsat zsebkendő, finom batiszt, színes széllal és mintázattal, ajour szegélylyel	2.40
1 tucsat legfinomabb vászon zsebkendő, 3 sor ajour szegélylyel	3.60
1 vég, 32 méter legfinomabb <i>R. Schroll- chiffon</i> , fehérn-műnek alkalmas	24.—
1 vég, 14 mtr legfinomabb irándi vászon	18.—

SANOW LEO exporteur,

BUDAPEST, IV., Zöldfa-utca 12.